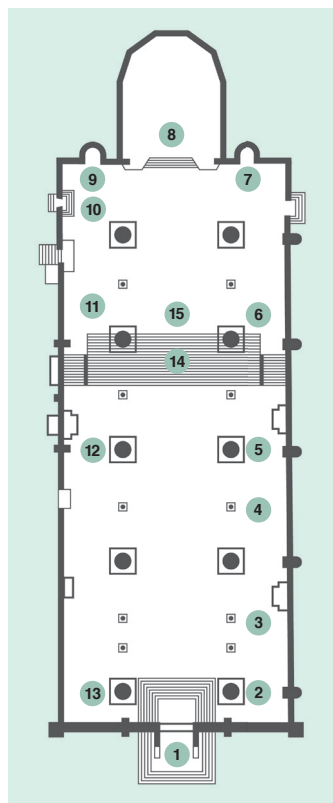

De preekstoel heeft een beeldhouwde Maria-aankondiging gemaakt van een zachte steensoort met nog wat kleurresten, gemaakt door **Giovanni di Rigino** (eind 14de eeuw).

9. De lachende St. Zeno. Een marmeren beeldhouwwerk geveert in meerdere kleuren (13de eeuw). Dit beeld bevond zich op een hoge plaats, waarschijnlijk op de sleutelsteen van de romaanse triomfboog. De hoogte van de vloer in de linker absis laat de verschillende bouwfasen van de kerk zien.

10. Kruisiging. Een belangrijke fresco, toegeschreven aan **Altichiero**, schilder uit de school van Giotto (tweede helft van de 14de eeuw). Rechts van de deur, die toegang verleend aan de sacristie, is hoog een fresco met St. Zeno die gelovigen aanbeveelt aan de Moeder Gods (14de eeuw).

11. Fresco's. Deze fresco's in verschillende lagen (12de, 13de en 14de eeuw), zijn gemaakt door anonieme kunstenaars. Zeer belangrijk is de fresco met Christus, zittend op een troon, omringd door Johannes de Doper, de Moeder Gods, Aartsengelen en Heiligen uit de 12de eeuw, met duidelijk byzantijnse invloed. Men ziet vanaf dit punt op de rechterwand van het middenschip een groot fresco met de Abt Cappelli, die met de monniken de heilige Maagd aanbidt. Gemaakt door de kunstenaar uit de kring van Altichiero (tweede helft van de 14de eeuw).

12. Barok-altaar (1621). In de nis een Pietà (barmhartigheid) in geschilderde zachte steen. Links en rechts fresco's van anonieme meesters. Boven de deur naar de kloostergang een fresco met de heilige bisschop die doopt (14de eeuw). Na de deur aan de rechterkant een fresco met het laatste avondmaal.

13. Een monoliet purperstenen schaal uit een romeins badhuis (2de eeuw na Christus).

14. De crypte. Boven de ingangsbogen van de crypte ziet men een beeldhouwwerk van Adamino da S. Giorgio (13de eeuw). Het huidige aanzien van de crypte is het resultaat van de verbouwing eind 12de, begin 13de eeuw van de oorspronkelijke crypte uit de 10de eeuw. Veel zuilen en kapitelen komen van vroegere bouwwerken. In het graf in de absis bevinden zich de stoffelijke resten van de heilige bisschop Zeno, beschermheilige van Verona.

15. Beeldengroep. Deze marmeren beelden met hier en daar wat kleurresten werden in de 19de eeuw op de balustrade geplaatst. Ze stellen Christus en de 12 apostelen voor en zijn waarschijnlijk van duitse makelij (begin 13de eeuw).

LE CHIESE STORICHE di VERONA

HISTORICAL CHURCHES IN VERONA

DE SINT ZENO BASILIEK

De Sint Zeno basiliek is zonder twijfel een van de mooiste Romaanse kerken in Italië. De intense kleur, dankzij het gebruik van alleen tufsteen of tufsteen afgewisseld met baksteen, prent zich gelijk in het geheugen van de bezoeker vast. De allereerste kerk met klooster ontstonden vlakbij de Via Gallica waar zich in Romeinse- en vroegchristelijke tijd een kerkhof bevond: Ze werden gebouwd ter nagedachtenis van Sint Zeno en om zijn relikwieën te bewaren. St. Zeno was van Afrikaanse afkomst en de achtste bisschop van Verona (362-380 ca.). Deze oorspronkelijke kern werd in de 6de eeuw verbouwd. Sommige historici menen dat de Benediktus-kapel, die zich nog steeds in de kloostergang bevindt, deel uitmaakte van dit complex. Door het toenemen van de Zenoverheerlijking werd het gebouw al snel te klein en besloten de frankenkoning Pepijn, (zoon van Karel de Grote) bisschop Ratoldus en aardsdiaken Pacificus unaniem een grotere kerk en abdij te bouwen (805-806). De nieuwe basiliek werd op 8 december 806 ingewijd in het bijzijn van de koning. Op 21 mei 807 werden de relikwieën van de heilige bisschop bijgezet, overgebracht door twee heilige kluizenaars Benigus en Carolus, wederom in het bijzijn van de koning. In 963 werd de basiliek tijdens de Hongaarse invasie verwoest en werd in opdracht van keizer Otto I en bisschop Raterius weer opgebouwd. Deze constructie bestond uit drie schepen en drie absissen net zo breed als de huidige kerk maar iets minder lang en was voorzien van een crypte. In deze kerk werd in 983 de keizer gekroond en kreeg Sint Adalbertus zijn bisschoppelijke inwijding waarna hij zijn pastorale boodschap verkondigde in noordoost Europa. Aan het eind van de 11de eeuw werd de basiliek uitgebreid en verbouwd. Bijna de gehele huidige kerk stamt uit die tijd. De aardbeving van 1117 verwoestte een groot deel van het al voltooid werk: de kloostergang, het bovenste gedeelte van de klokkentoren en een gedeelte van het klooster. De opbouwwerkzaamheden begonnen gelijk na de aardbeving en duurde tot 1138. De kerk werd aan de westkant verlengd en afgemaakt met een façade en een voorhal, gemaakt door meester Nicolò. De klokkentoren werd in 1120 tot de tweede rij driebogige vensters gerestaureerd en werd afgemaakt in 1178.

De kloostergang werd daarentegen in 1123 gerestaureerd door de Abt Gaudius (later verhoogd in 1293 en gerenoveerd in 1313). Nog een verandering vond plaats tussen 1217 en 1225 en wel de verhoging van de façade en het aanbrengen van een roosvenster door de bouwmeesters Brioloto en Adamino da San Giorgio. In 1387 werd door de Abt Ottonello De'Pasti opdracht gegeven het priesterkoor te renoveren en een houten plafond te maken in kielvorm. Om dit project te realiseren moesten de muren van het middenschip verhoogd worden. In 1870-71 werd de grote trap uit de 16de eeuw, die de bovenkerk met de onderkerk verbond, afgebroken en werden er twee zijtrappen gemaakt en een centrale trap die toegang geeft tot de crypte. Tevens werden de twee kleine absissen heropend, die tot dan als opslagruimte werden gebruikt. Vanaf 1931 werd het priesterkoor gereorganiseerd waarbij het altaarstuk van Andrea Mantegna beter werd geplaatst. Het altaar en de preekstoel zijn modern, gemaakt van antiek materiaal. Het klooster van St. Zeno werd door de Venezianse Republiek in 1770 gesloten. De basiliek werd parochiekerk in 1806. De pastoor heeft de titel van Abt mogen behouden.

DE BASILIEK

De façade geflankeerd door links de abdijtoren (13de eeuw) en rechts de elegante klokkentoren (12de eeuw), heeft een perfecte en harmonieuze bouwstijl.

De kleur is zeer suggestief, de decoraties zijn licht en sober. Alles weerspiegelt de invloed van de lombardisch/emiliaanse architectuur in de regio Veneto. De blik van de bezoeker valt meteen op het grote roosvenster wat een 'rad van fortuin' symboliseert, gemaakt door meester **Brioloto** (1217-1225). Buitengewoon belangrijk is het bouw- en beeldencomplex van de ingang.

1. De voorhal. De voorhal is gebouwd door bouwmeester **Nicolò** (1138). De bouwstijl is simpel en elegant. Het geheel wordt gedragen door twee gestileerde leeuwen. De beeldhouwde decoraties stellen maanden, profeten, dierfiguren en planten voor. In de lunet is het werk "St. Zeno wordt door de stad Verona gehuldigd" te zien. Eronder een fries met voorstellingen uit het leven van St. Zeno. De reliëfs aan de rechterkant zijn gemaakt door meester **Nicolò** en zijn leerlingen (begin 12de eeuw) en stelt episodes voor uit het oude testament en de legende van koning Theodorus. De reliëfs aan de linkerkant zijn gemaakt door meester **Guglielmo** en zijn assistenten (begin 12de eeuw)

en stellen episodes voor uit het nieuwe testament en gevechten tussen edelen en soldaten. De bronsdeur is een zeer waardevol kunstwerk, ontstaan uit een samenvoeging van verschillende bronsreliëfs qua datatie en culturele herkomst. De 48 bronsreliëfs zijn door verschillende meesters gemaakt. De meest antieke, met voorstellingen uit het leven van Christus (linker deel van de deur), zijn gemaakt door een kunstenaar van Duitse afkomst, werkzaam in de periode tussen het einde van de 11de en het begin van de 12de eeuw. De meest recente reliëfs met voorstellingen uit het oude testament, zijn van een meester uit een lokale werkplaats (tweede helft van de 12de eeuw).

2. Kruiswegstatie. Toegeschreven aan **Lorenzo Veneziano** (eerste helft van de 14de eeuw). Eronder bevindt zich het doopfont. Een monoliet gemaakt door meester Brioloto tussen 1217 en 1225.

3. Renaissance-altaar (1515-1535). Het altaarstuk met de heilige Maagd Maria en kind tussen de heiligen Anna, Zeno, Sebastiaan en Christoffel, werd gemaakt door **F. Torbido** (ca. 1520). Erboven ziet men allegorische voorstellingen toegeschreven aan **Battista del Moro** (ca. 1538).

4. Fresco's (14de en 15de eeuw). Werken uit verschillende tijdperken en gemaakt door meerdere kunstenaars. Op de linker lisene: Maagd op troon met kind ook wel 'de witte maagd' genoemd, een meesterwerk van de Giotto-school. Een imposante fresco van St. Christoffel, beschermheilige van de reizigers (12de eeuw). Rechts, hoog; episodes uit het leven van St. Nicolaas.

5. Altaar. Dit altaar werd gemaakt met delen van een romaanse voorhal, afgebroken in de 18de eeuw. Op de muur fresco's van onbekende meesters (14de en 15de eeuw).

6. Fresco's. Deze fresco's, votieve werken van onbekende meesters uit de 13de en 14de eeuw, zijn zeer belangrijk voor de veronese schilderkunstgeschiedenis. Men ziet St. Joris en de prinses, de doop van Christus, de wederopstand van Lazarus en het overbrengen van de relikwieën van St. Zeno.

7. Het allerheiligste Hostie-altaar. De huidige vorm dateert uit de 19de eeuw. De absis, waarin het altaar staat, is een van de oudste delen van de basiliek (10de eeuw).

8. Het priesterkoor Gebouwd in gotische vorm tussen 1386 en 1398 door **Giovanni en Nicolò da Ferrara**. De fresco's op de triomfboog in de absis zijn **Martino da Verona** toegeschreven (eind 14de eeuw). Het altaarstuk, een houten drieluik met 'De waardigheid van de Maagd' is van **Andrea Mantegna** (1457-1459), meesterwerk van de noord-Italiaanse renaissance schilderkunst. In de predella ziet men copieën van de drie originele werken die 'meegenomen' zijn door Napoleon. Het altaar is gemaakt van een sarcofaag met de relikwieën van de bisschoppen Lucillus en Lupicinus en van de kluizenaar Crezenzianus (12de eeuw).